

Види словників сучасної української літературної мови

СЛОВНИКИ - це

певні еталони, взірці, що
відіграють значну роль у
нормалізації мови,
поширенні мовних норм, у
піднесенні мовної культури

Залежно від призначення і
характеру пояснення
словникового матеріалу
словники поділяються на

енциклопедичні

лінгвістичні

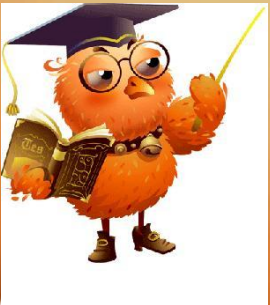
В *енциклопедичних* словниках
розкривається зміст поняття –
подається опис предметів, явищ,
подій, міститься інформація про
видатних державних та
політичних діячів, учених, діячів
культури

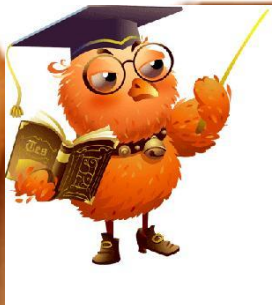

Енциклопедичні словники бувають

Загальні (універсальні)

Галузеві (спеціальні)

Загальні (універсальні)

УКРАЇНСЬКА
РАДЯНСЬКА
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

ТОМ
1

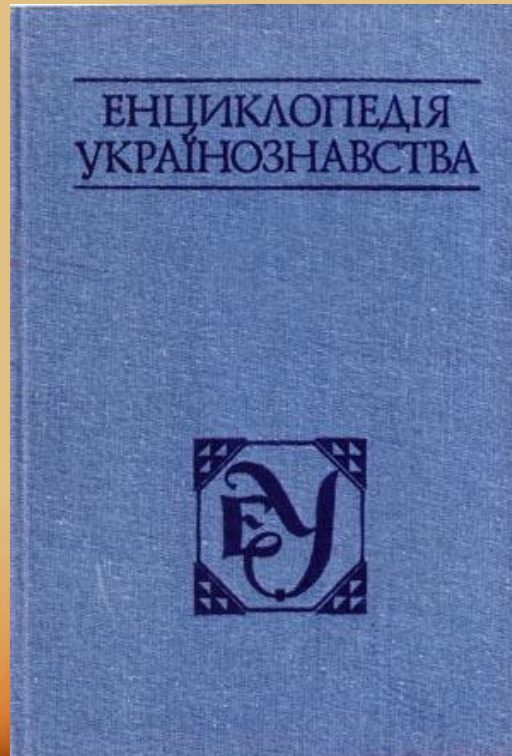
А-БОРОНА

*Перше видання в
17 томах
(1959-1965)*

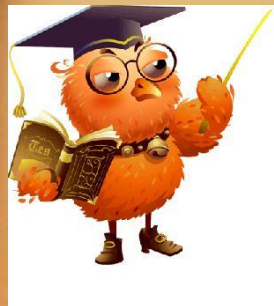
*Друге видання у
12 томах
(1977-1985)*

Галузеві (спеціальні)

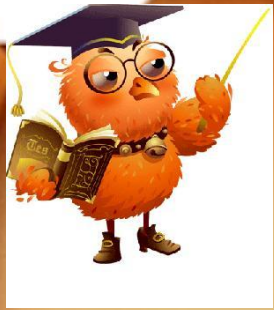
Лінгвістичні словники бувають

багатомовні

одномовні

двомовні

Тлумачні словники

розкривається значення слова, характеризуються його граматичні і стилістичні особливості, наводяться зразки вживання слова в кожному з наведених значень

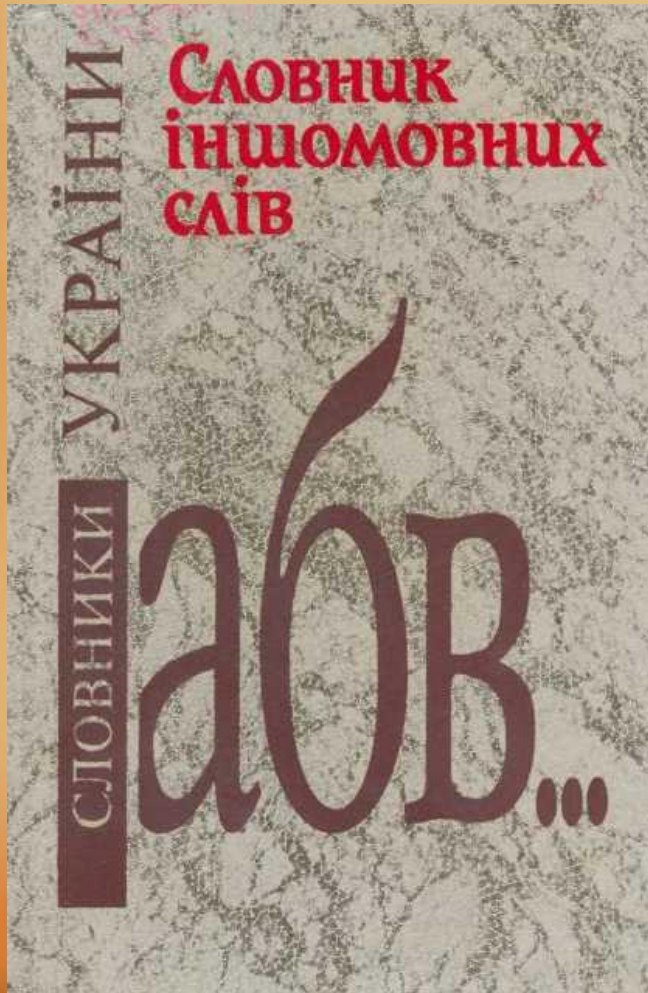
Наприклад:

Виразити , -аю, -аєш, *недок.* 1. Виявляти, показувати що-небудь певними ознаками, діями і т.ін. Усе його обличчя виражало глибоке пригноблення і зрушення (Фр., VI, 1951, 186). 2. *спец.* Обчислювати, позначати в одиницях виміру. Як географічну довготу, так і пряме сходження зручно виразити не в градусах, а в часі (Астр., 1956, 23)

Словники іншомовних слів

містять слова, запозичені рідною мовою з інших мов, пояснюється, з якої мови і якого слова та його форми засвоєне кожне з них, розкривають його значення

Наприклад:

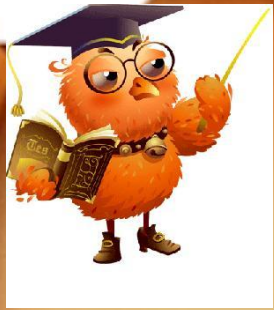
Квінтет (іт. quintette) – муз. Твір для п'яти інструментів або п'яти голосів; група з п'яти виконавців

Фразеологічні словники

словники, в яких зібрано
фразеологізми і
пояснено їх значення

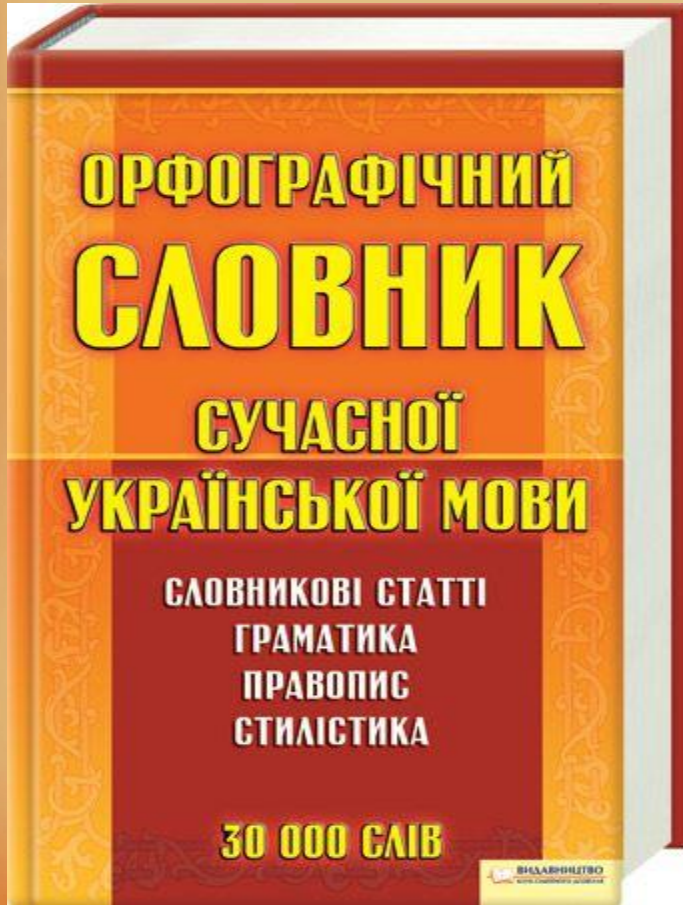

Наприклад:

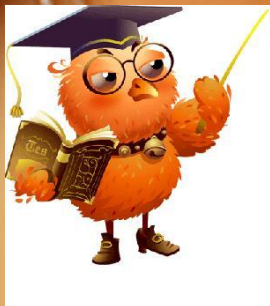
Легкий хліб. Робота, що здійснюється без труднощів, або заробіток без важкої праці, без докладання великих зусиль. *Ох, боже, боже, трошки того віку, а як важко його прожити. Андрій знов не нанявся. Отак щороку. Легкого хліба шукає (Коцюб.).*

Орфографічні словники

Подають слова в алфавітному порядку в їх нормативному написанні, вказується наголос, форми слова, закінчення родового відмінка, подеколи – орудного та місцевого відмінків однини та називного відмінка множини, морфемна варіативність

Наприклад:

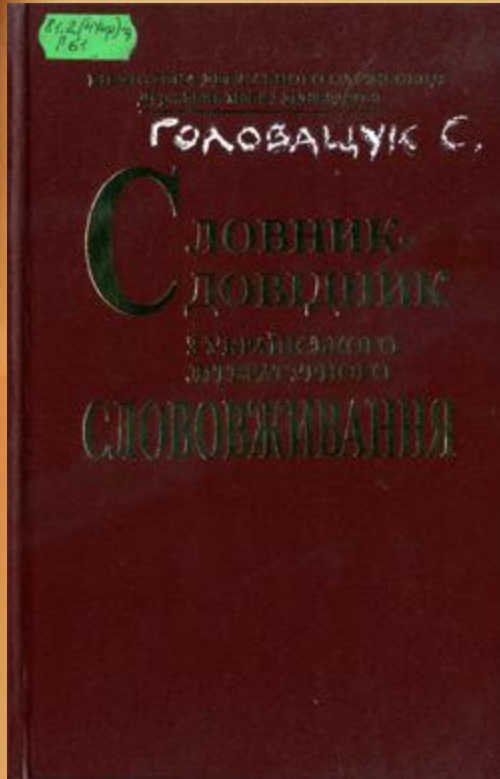
вітрильце, -я, мн. —льця, -лець

**підстригтись (ся), -ижу(ся), -ижеш(ся),
-ижемо(ся), -ижете(ся); нак. —ижи(ся),
-ижіть(ся)**

притулок, -лку

шоу, невідм.

Словники-довідники з культури мовлення

містять найскладніші в
уживанні слова; в них
пояснюється
написання й вимова
слів, словотворення,
даються граматична й
стилістична
характеристики слів

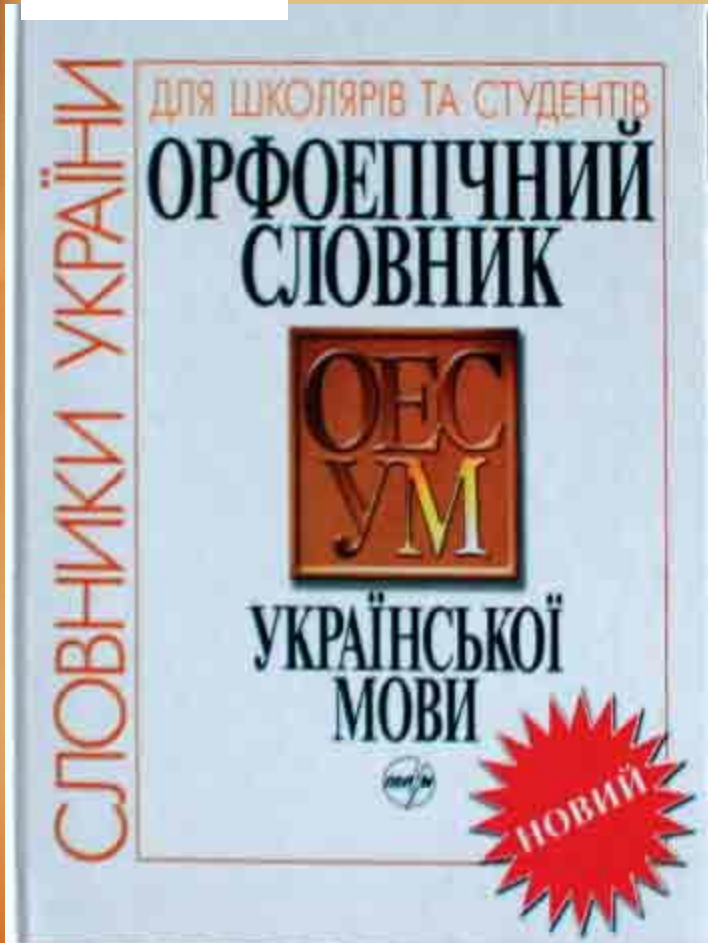
Наприклад:

БІЛЕТ-КВИТОК. Розрізняються значенням і сполучуваністю. Тільки білет: 1. Картка з питаннями для тих, хто складає іспити або заліки. *Екзаменаційний білет. Попався щасливий білет.* 2. Цінні папери. *Кредитний білет.* Тільки квиток. 1. Документ, який засвідчує належність до організації. *Партійний квиток.* 2. Куплена картка, яка дає право проїзду на транспорті, відвідання музею, театру тощо. *Залізничний квиток*

Орфоепічні словники

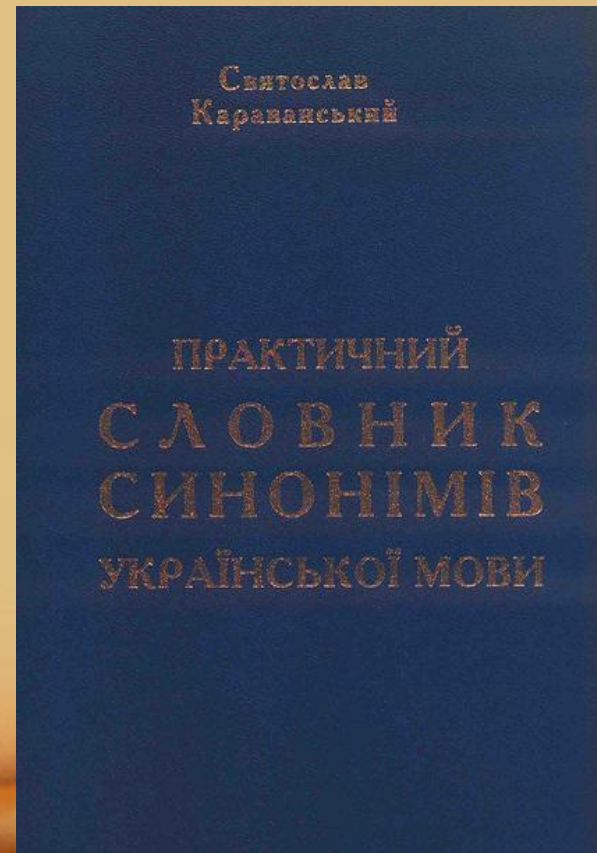
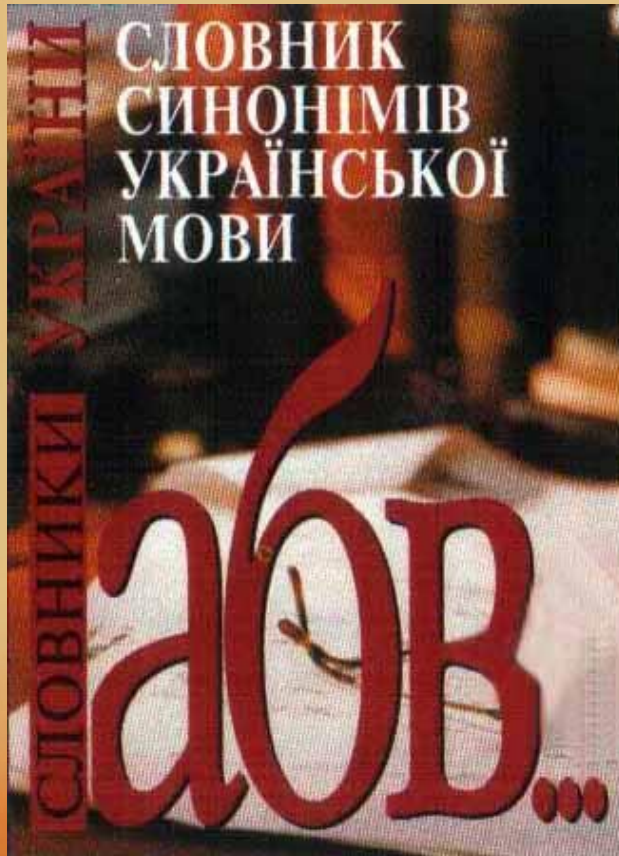
містять відомості про
правильну літературну
вимову й
наголошування слів, їх
форм

Словники синонімів

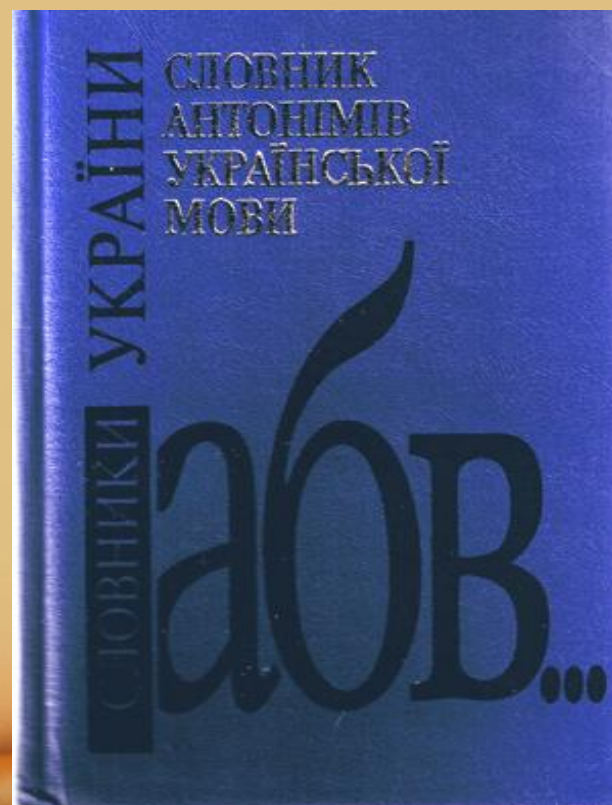
розкривають синонімічне багатство
української мови

Словники антонімів

розривають антонімічні відношення
між лексемами

Наприклад:

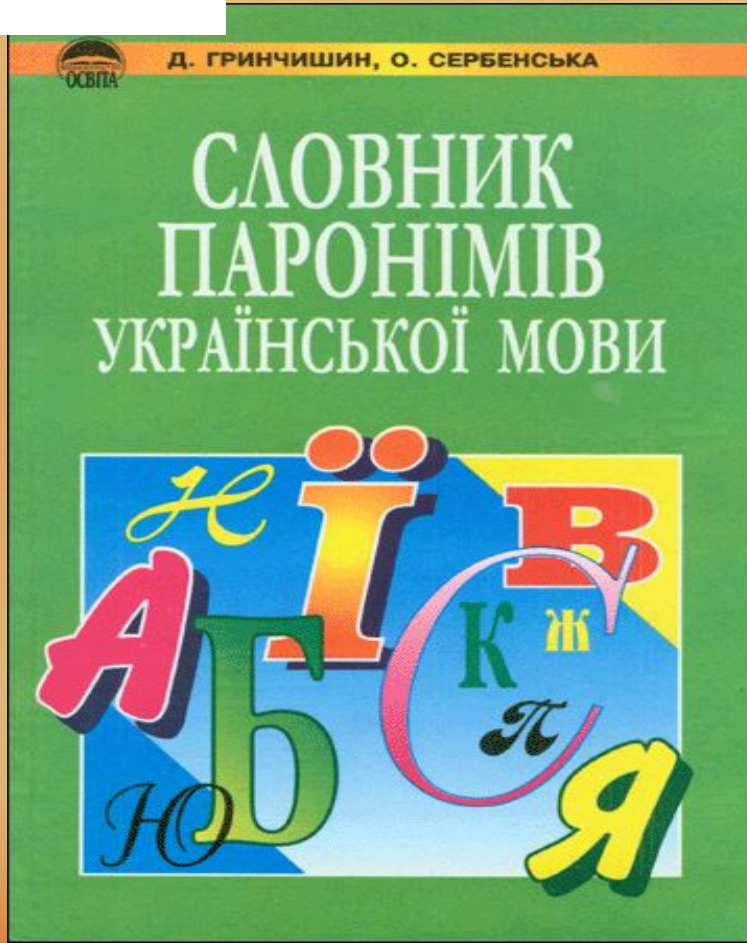

ЗЛОПАМ'ЯТНИЙ (який пам'ятає зло) злопам'ятливий, мстивий, злобний.

Ант.: добрий, лагідний, добросердний, сердечний, добродушний, зичливий, прихильний

Словники паронімів

допомагають
практично засвоїти
відтінки значення та
особливості
вживання близьких
за звучанням слів

Наприклад:

ОЖЕЛЕДИЦЯ//ОЖЕЛЕДЬ

ОЖЕЛЕДИЦЯ, -і, ж. Тонкий шар льоду на поверхні землі. *Почалася ожеледиця. На дорогах ожеледиця.*

ОЖЕЛЕДЬ, -і, ж. Кристали льоду-снігу, якими обростають стовбури та гілки дерев, дроти тощо. *Вкриватися ожеледдю.*

Етимологічні словники

ЕТИМО- ЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

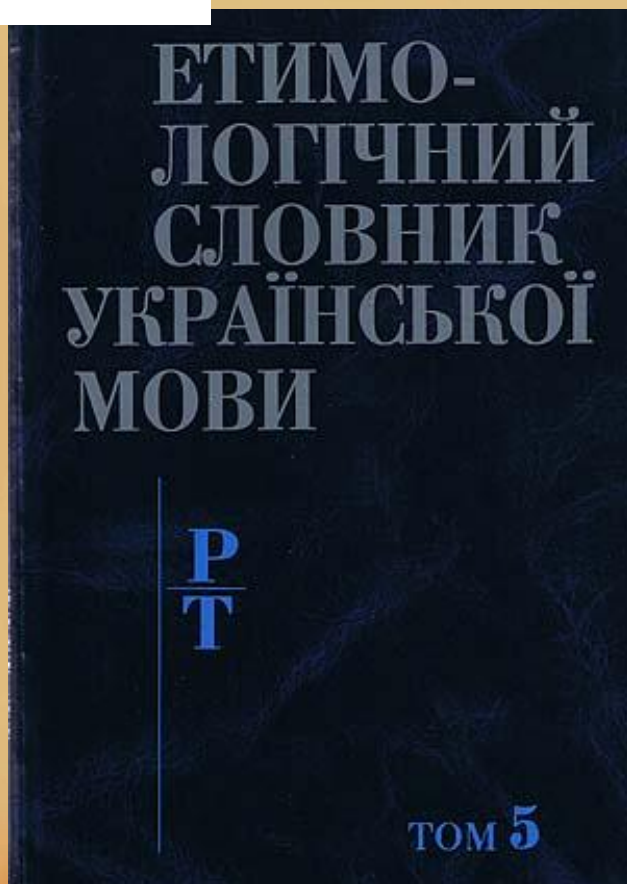
Д
Копці

ТОМ 2

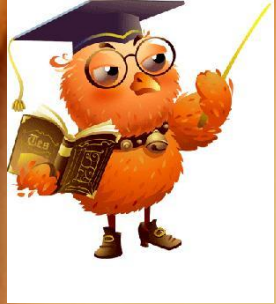
розкривають відомості про походження слів, їх первинне значення, подають прадавні форми слова і вказують зміни, яких зазнавало слово в процесі становлення мови

Наприклад:

Глазур, глазурувати; -
рос. глазурь, білор.
болг. макед. схв.
глазура, пол. чес.
glazura –
запозичення з
німецької мови.

Історичні словники

представляють лексику певного
історичного періоду

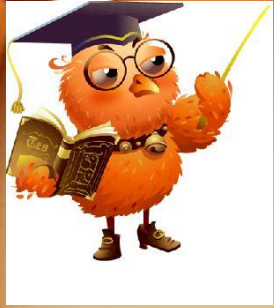

Інверсійні словники

слова
подаються за
алфавітом
кінця слова

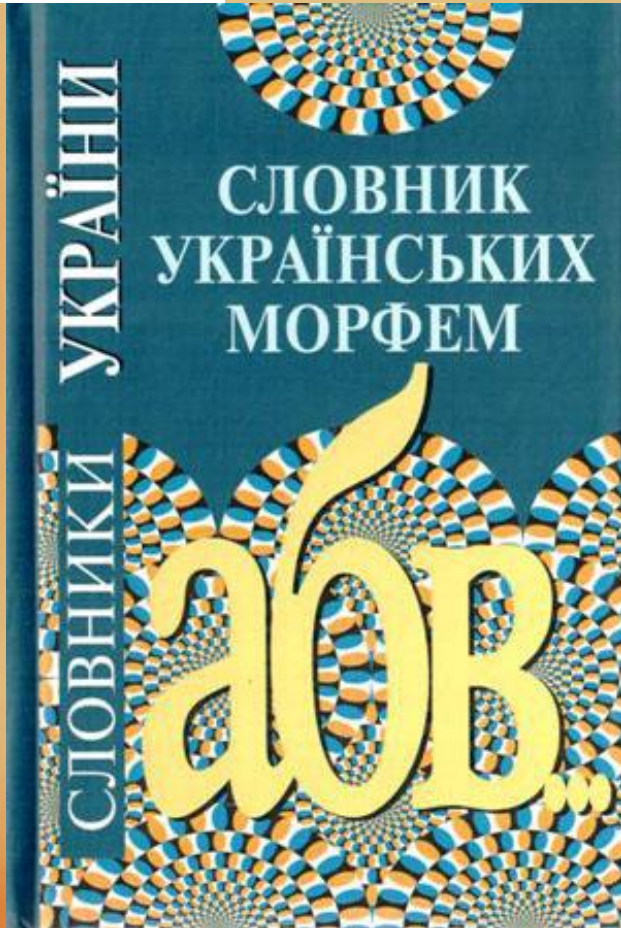
Словники мови окремих письменників

**СЛОВНИК
Лесі
Українки
Київ 2009**

zareestrovano vsi
slova, yakii
vikorystovuє
pys'mennik u svoi'x
tvorax, navodiat'sya
i'xni znachennya,
fiksuoyut'sya vsi
formi kozhnogo
slova, i'x
chastotnist'.

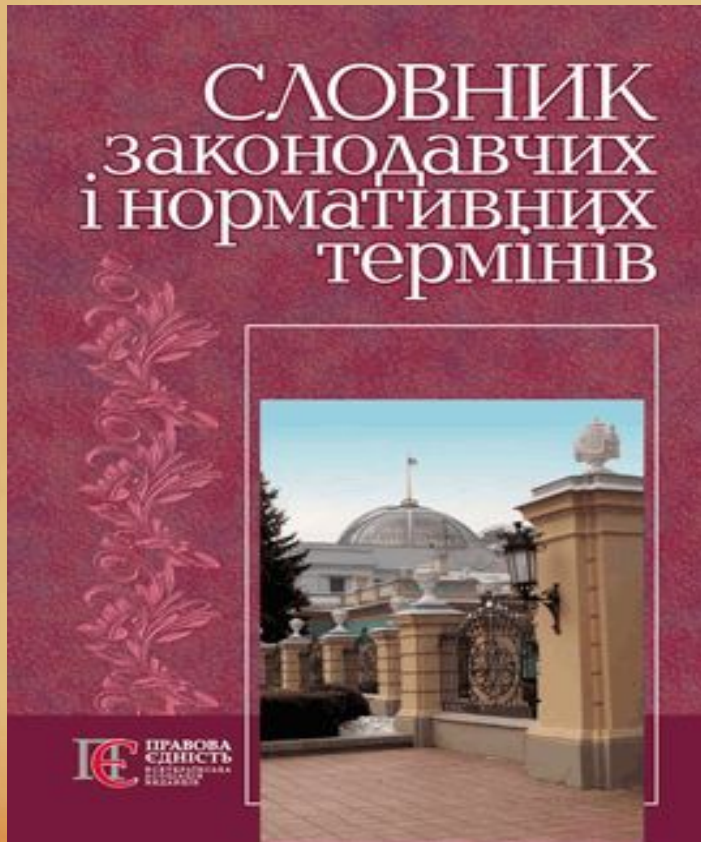
Морфемні словники

слова членуються на
морфеми,
визначається твірна
основа слова й
морфема, за
допомогою якої
утворене від твірної
основи слово

Термінологічні словники

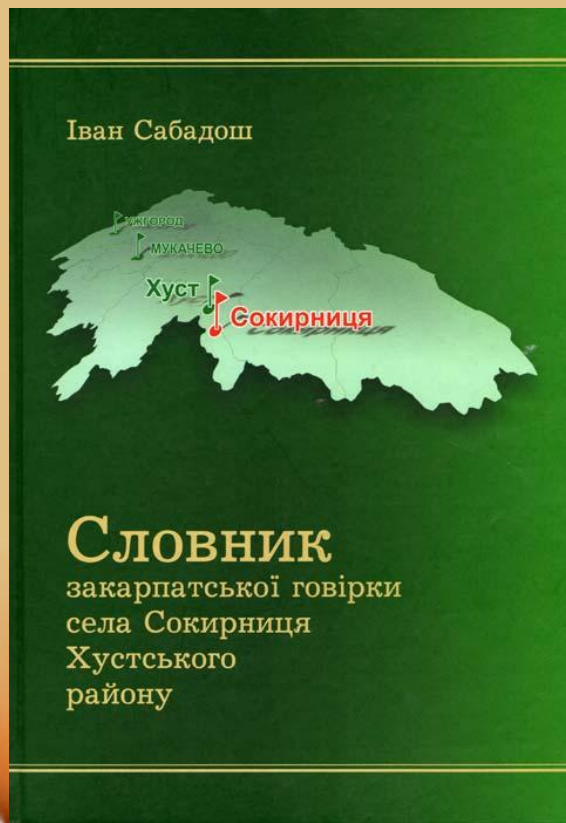
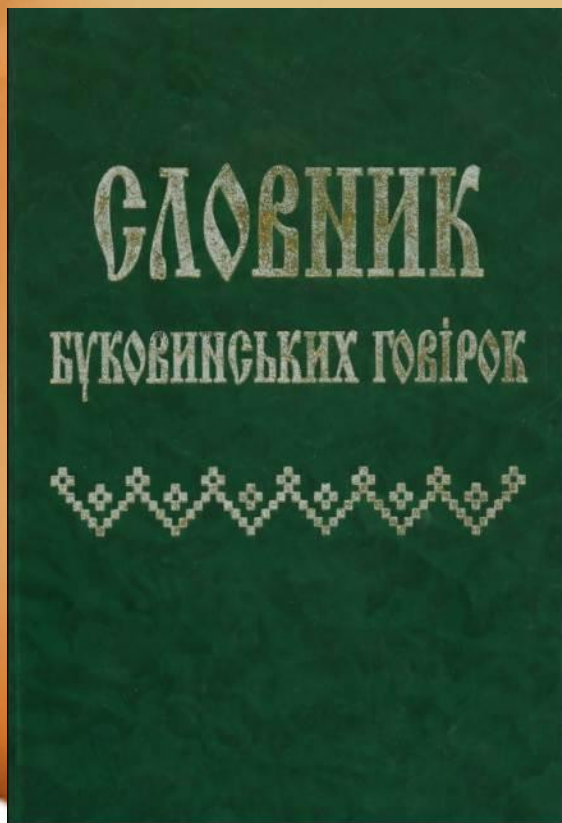

зібрані і
систематизовані
терміни відповідно до
галузевої належності,
пояснюється їхнє
значення, названо
походження

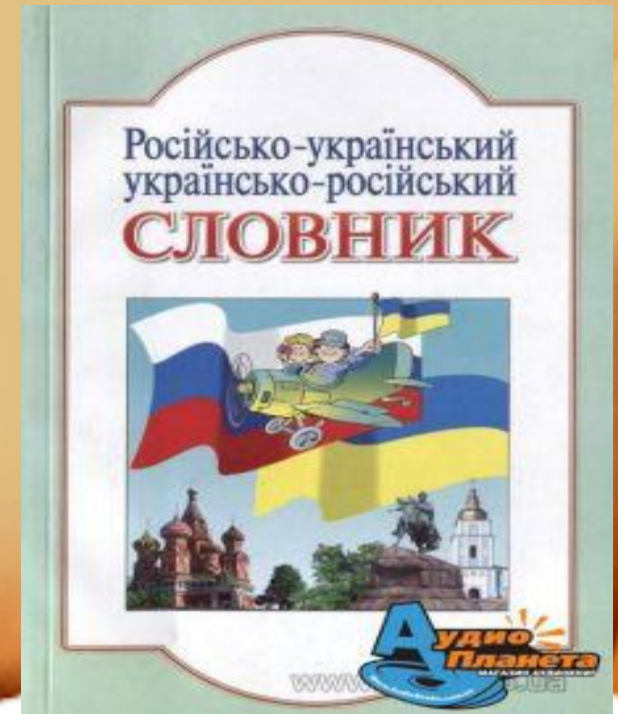
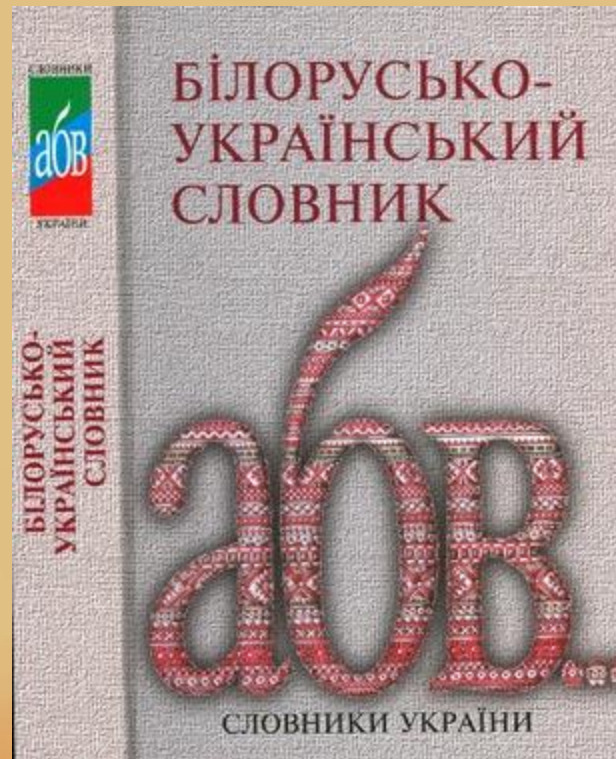
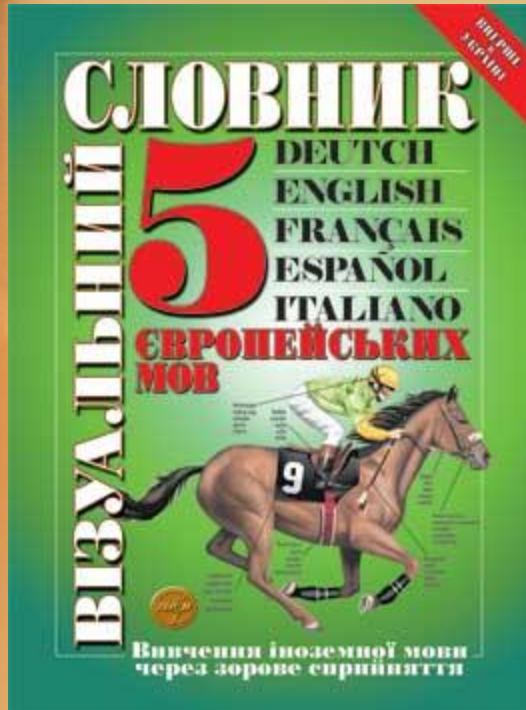

Діалектні словники

фіксують лексичні одиниці певного діалекту, окремих говорів чи говірок

Двомовні та багатомовні словники

Електронні словники

каталог программ www.hpc.ru

Словарь компьютерных терминов

Язык поиска (F12)
 Рус Англ

Добавить слово (Ins)

for|

En

Удалить (Del)

Слово	Перевод
For	для; на протяжении
For free	бесплатно
For your information	для сведения, для Вашей инф
Force	сила; заставить
Forecasting	прогнозирование; прогнозиру
Foreground	передний план; приоритетный
Foreground priority	активный приоритет
Form	форма, формуляр, экранный б.
Form letter	документ на бланке
Form required to view	Форма, требуемая для показа
Form you selected co	Выбранная Вами форма не мож
Format	разметка, формат; форматиро
Formatting	форматирование; форматирук

В словаре 3529 слов

DarkEnc (Большой энциклопедический словарь)

Файл Поиск Правка Словарь Настройки Сервис Информация

Словарная статья: ПУШКИН

Описание: **ПУШКИН**
 Александр Сергеевич (б)Ссылочный невольник
 Встретившись в Екатеринославе с новым начальником и совершив с его разрешения путешествие по Кавказу и Крыму, Пушкин прибывает в Кишинев (сентябрь 1820). Вести о европейских революциях и греческом восстании, бессарабская "смесь одежд и лиц, племен, наречий, состояний", контакты с членами тайных обществ (М. Ф. Орлов, В. Ф. Раевский, П. И. Пестель и др.) способствовали как росту политического радикализма (высказывания, зафиксированные современниками; перед высылкой Пушкин обещал Карамзину не писать "против правительства" два года и слово сдержал), так и творческому увлечению Дж. Байроном. Поэтизация индивидуализма, сложно связанного со свободолобием, могучей страсти или разочарования, внимание к экзотическому колориту (природа, чуждые цивилизации

Н А Б В Г Д Е Ё Ж З И

Дякую за увагу!

